

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет здоров'я, психології, фізичної культури і спорту
Кафедра психології та педагогіки

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Розвивально-корекційна психологія з практикумом

Освітньо-професійна програма Психологія

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Руденок Алла Іванівна
Профайл викладача	Руденок Алла Іванівна – Кафедра психології та педагогіки (khmnu.edu.ua)
E-mail викладача(ів)	rudenok-alla@ukr.net
Контактний телефон	+380965452260
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=7847
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Очні: понеділок, 4-а пара, 3-405а он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Загальна характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота здобувача	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Залік	Іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття				
В	Д	2	3	4,0	120	42	14	-	28	-	78	+	
В	З	2	3	4,0	120	8	4	-	4	-	112	+	

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Розвивально-корекційна психологія з практикумом є вибірковою навчальною дисципліною, важливою для здобувачів освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 053 Психологія. Освітній компонент надає відомості про особливості розробки та впровадження розвивально-корекційних програм у роботі з дітьми дошкільного віку та шкільного віку; допомагає здобувачам вищої освіти оволодіти напрямками і засобами розвивально-корекційної роботи з особами юнацького віку; методикою проведення психологічної корекції та розвитку сімейних стосунків; складати та реалізовувати розвивально-корекційну програму з дітьми з особливими потребами, а також з особами, які потрапили в складні життєві обставини.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними основами та прикладними питаннями розвивально-корекційної роботи психолога.

Завдання дисципліни: надати магістрам знання щодо особливостей розробки розвивально-корекційних програм, а також сформувати уміння та навички практичного застосування розвивально-корекційних програм в роботі психолога.

Очікувані результати навчання

Магістр, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій; розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності; вміти застосовувати інноваційні психологічні технології при роботі з вразливими категоріями населення; визначати напрями соціально-психологічного супроводу.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ теми	№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота здобувача		
				Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6	7
1	1	Розвивально-корекційна психологія як прикладна дисципліна психологічної науки	Розвивально-корекційна психологія як прикладна дисципліна психологічної науки	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 1. Виконання домашнього завдання: Презентація платформ для розробки інтерактивних розвивально-корекційних програм.	11	[1, 2, 4, 5, 6]
	2		Особливості використання інтерактивних методик у розвивально-корекційній роботі.			
2	3	Розвивально-корекційна робота з дітьми дошкільного віку.	Розвивально-корекційні програми розвитку пізнавальних процесів у дошкільників та підготовки до школи. Корекційні програми подолання дитячих страхів та розвиток емоційної стабільності дітей.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 2. Виконання домашнього завдання: Розробка розвивально-корекційної програми за запитом для дітей дошкільного віку.	11	[1, 2, 3, 4, 5, 6]
	4		Програма розвивально-корекційних занять з дітьми дошкільного віку, які мають ознаки гіперактивності, агресивності.			
3	5	Розвивально-корекційна робота з дітьми шкільного віку	Зміст розвивально-корекційних програм з проблеми соціально-психологічної адаптації, розвитку пізнавальних процесів молодших школярів, які мають труднощі в навчанні.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 3. Виконання домашнього завдання: Розробка розвивально-корекційної програми за запитом	11	[1, 2, 4, 6, 7, 8]
	6		Розвивально-корекційні програми з розвитку особистісної сфери, емоційно-вольової сфери.			

4	7	Напрямки і засоби розвивально-корекційної роботи з особами юнацького віку	Напрями і засоби розвивально-корекційної роботи з особами юнацького віку з проблеми підліткових конфліктів, асоціальної поведінки.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 4. Виконання домашнього завдання: Розробка розвивально-корекційної програми для юнацького віку.	11	[1, 2, 3, 4, 6]
	8		Розвивально-корекційна робота у профорієнтації та при підготовці до ЗНО.			
5	9	Психологічна корекція сімейних стосунків	Розвивально-корекційна робота по встановленню міжособистісних стосунків та соціально-психологічного клімату сім'ї.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 5. Виконання домашнього завдання: Розробка розвивально-корекційної програми за запитом сім'ї.	11	[1, 2, 3, 4, 6, 7]
	10		Програми розвитку та корекції дитячо-батьківських відносин.			
6	11	Робота з дітьми з особливими потребами	Особливості розвивально-корекційних програм з дітьми з особливими потребами.	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 6. Виконання домашнього завдання: Розробка розвивально-корекційної програми для осіб з ООП.	11	[1, 2, 4, 6, 7, 8]
	12		Особливості розвивально-корекційних програм з дітьми з особливими потребами.			
7	13	Робота з особами, які потрапили в складні життєві обставини.	Напрямки і засоби розвивально-корекційної роботи з особами, які потрапили в складні життєві обставини	Опрацювання лекційного матеріалу та літератури, підготовка до практичного заняття за темою 7. Виконання домашнього завдання: Розробка розвивально-корекційної програми для осіб зі складними життєвими обставинами.	12	[1, 3, 4, 5, 6]
	14		Напрямки і засоби розвивально-корекційної роботи з особами, які потрапили в складні життєві обставини			

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Термін опрацювання матеріалу практичного заняття вважається своєчасним, якщо студент опрацював його відповідно до розкладу занять або не пізніше двох тижнів після того, як воно відбулося. Пропущене практичне заняття студент має відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни можуть користуватись як наявним в аудиторіях кафедри комп'ютерним обладнанням, так і власними пристроями (ноутбуками, планшетами, смартфонами). Власними пристроями можна користуватися як для роботи в системі Moodle, так і для доступу до зовнішніх інформаційних ресурсів, які необхідні для виконання практичних робіт і домашніх завдань.

До практичних занять магістр має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <http://surl.li/codwt>

Здобувач вищої освіти виконуючи практичні і самостійні роботи з дисципліни має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою (силабусом).

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання академічних досягнень здобувача здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. Встановлюється обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати здобувач впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання складається з таких елементів: усне опитування, тестовий контроль, індивідуальні домашні завдання, семестровий контроль (залік).

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль (залік)	
Практичні заняття		Індивідуальні домашні завдання		За рейтингом	
Усне опитування	Тестовий контроль				
1	2	Т 1-4	Т 5-7	1	2
ВК: 0,3	0,4			0,3	0

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Самостійна, індивідуальна робота		Аудиторна робота		Семестровий контроль (залік)	
Контрольна робота		Тестовий контроль		За рейтингом	
Оцінка за захист контрольної роботи	Виконання практичного завдання				
ВК: 0,3	0,3	0,4		0	

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Усне опитування

Усне опитування відбувається у вигляді участі здобувачів вищої освіти у дискусіях під час аудиторних занять. Під час оцінювання викладач звертає увагу на активність здобувачів вищої освіти та обґрунтованість умовиводів. Усне опитування передбачає контроль і перевірку знань, умінь і навичок студентів.

Критерії оцінювання результатів усного опитування:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання результатів усного опитування
Відмінно	Зміст питань розкрито повно і грамотно, вірно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. При відповіді допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре	Зміст питань розкрито повно. Показано повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді.
Незадовільно	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний і невпевнений.

Тестовий контроль

Тестовий контроль відбувається у Модульному середовищі для навчання ХНУ. Здобувач може пройти тест письмово за умови здачі заборгованості або відсутності технічних можливостей для комп'ютеризованого проходження тесту. На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді здобувач записує у талоні відповідей. Для кожної теми, що виноситься на тестовий контроль, розроблений окремий тестовий блок, що містить 10 завдань. Вірна відповідь за кожне завдання в один бал. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці за інституційною шкалою, що виставляється здобувачу, наведена у таблиці:

Сума балів за тестові завдання	0–4	5–6	7–8	9–10
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Індивідуальне домашнє завдання

Під час оцінювання індивідуальних домашніх завдань викладач звертає увагу на виконання усіх пунктів змісту завдання та дотримання вимог до оформлення.

Критерії оцінювання індивідуальних домашніх завдань та оформлення завдань:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання творчих робіт
Відмінно	Оформлення – охайне та естетичне. Представлені всі пункти плану до роботи та дотримано всіх вимоги до неї. Проявлена власна творчість і самостійна думка.
Добре	Оформлення – охайне. Випущені окремі пункти і/або порушені 1-3 вимоги до роботи. Елементи творчості і самостійності представлені мало.
Задовільно	Оформлення – неохайне. Завдання виконано не в повному обсязі, але достатньому для демонстрації проведеної роботи. Проявлено репродуктивне, несамостійне мислення.
Незадовільно	Оформлення – неохайне. Завдання виконане в недостатньому обсязі.

Контрольна робота

Контрольна робота здобувачів заочної форми навчання включає теоретичне питання та практичне завдання. Зміст та вимоги до написання та оформлення контрольної роботи подані у методичних вказівках, розміщених у Модульному середовищі для навчання ХНУ.

Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в

	усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>помилки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Підсумкова оцінка за семестр згідно з національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Не зараховано	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Актуальність психологічної допомоги дітям
2. Дитяча розвивально-корекційна психологія як прикладна дисципліна психологічної науки .
3. Поняття і задачі розвивально-корекційної роботи психолога з дітьми
4. Психологічні методики збору інформації про дитину
5. Складання психологічного анамнезу дитини

6. Психологічні методики збору інформації про дитину
7. Складання психологічного анамнезу дитини
8. Роль спілкування у розвивально-корекційній роботі з дошкільниками
9. Індивідуальний підхід у розвивально-корекційній роботі з дітьми різних типів темпераменту
10. Підготовка емоційно-вольової сфери дитини до шкільних вимог
11. Система психологічної підготовки дитини до шкільного навчання .
12. Розвивальні заняття з математики
13. Засвоєння грамоти за методикою розвивального навчання
14. Розвивальні заняття з образотворчого мистецтва
15. Напрямки і засоби розвивально-корекційної роботи з підлітками
16. Підліткові міжособистісні конфлікти
17. Особливості психологічної корекції підліткових конфліктів
18. Робота психолога з розвитку статевої ідентифікації підлітків
19. Формування у підлітків навичок самостійної навчальної діяльності .
20. Психологічна сутність інтерактивних розвивально-корекційних методик
21. Тренінг теоретичного мислення у молодших школярів
22. Організаційні передумови психологічної корекції асоціальної поведінки підлітків
23. Розвивально-корекційна робота по встановленню міжособистісних стосунків та соціально-психологічного клімату сім'ї.
24. Розвивально-корекційні програми з розвитку комунікативних вмінь та формування навичок спілкування.
25. Програми розвитку та корекції дитячо-батьківських відносин.
26. Арт-терапія, як метод корекційно-реабілітаційного впливу в роботі з дітьми дошкільного віку, що мають відхилення в розвитку.
27. Казкотерапія як метод корекційного впливу на дитину, яка має особливі освітні потреби.
28. Корекційно-розвивальна програма «Розвиток пізнавальних процесів дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання».
29. Корекційно-відновлювальна та розвивальна робота з дітьми зі змішаними специфічними розладами психічного розвитку.
30. Психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період.
31. Корекційно-розвивальна програма: «Корекція поведінки дітей, які перебувають на обліках».
32. Техніки психологічної корекції постраждалим під час військових дій.

Рекомендована література

Основна

1. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. [текст] Модульний навчальний посібник для студентів вnz за напрямом підготовки 6.030103 «Практична психологія». К.: Центр учбової літератури, 2017. 304 с.
2. Класні години з психологом / уклад. О. В. Скворчевська, О. С. Нуреева. Х. : Вид. група «Основа», 2008. 240 с.
3. Марінушкіна О. Є., Замазій Ю. О. Порадник практичного психолога., Х.: Вид. група «Основа», 2007. 240 с.

Додаткова

4. Бачу, чую, роблю : [корекційно-розвивальна програма для старших дошкільників] / Автор-укладач Лисенко Н. М. Гадяч : Гадяцький дитячий будинок Полтавської обласної ради, 2010 р. 23 с.
5. Рібцун Ю.В. Корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення : навч.-метод. посіб. К. : «Педагогічна думка», 2014. 238 с.
6. Фіцула М.М. Парфанович І.І. Відхилення у поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання: навч.-метод. Посібник. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2008. 432 с.
7. Юрченко Ю. Ю. Розвиток пізнавальних процесів учнів першого класу : [розвивальна програма] / Юрченко Ю. Ю. Майорщина : Майорщинська спеціальна школа-інтернат, 2010. 49 с.
8. Лист МОН від 16.07.2021 № 1/9-363 “Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти у 2021/2022 н. р.” <https://imzo.gov.ua/2021/07/19/lyst-mon-vid-16-07-2021-1-9-363-priorytetni-napriamy-roboty-psykholohichnoi-sluzhby-u-systemi-osvity-u-2021-2022-n-r/>